

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: לקראת פסח[א]

יט אדר ב' תשפ"ד 1519 (שנה כט')

ההפטרות: "ויהי דבר" (יחזקאל לו)

פרשת צו – שבת פרה

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ו, 1)

יש לפרש בדרך רמז, שצריך האדם לומר דברי תורה על השולחן שדומה למזבח. וזהו שאומר הכתוב: "אש תמיד תוקד על המזבח" – התורה שנמשלה לאש צריכה להיות יוקדת על השולחן שדומה למזבח, כדי שאכילתו של האדם תכפר עליו והשולחן יהיה בבחינת מזבח כפרה, וממשיך הכתוב: "לא תכבה" – לעולם לא יכבה האדם את אש התורה מעל שולחנו וגם כשממהר לא ימנע עצמו מדברי תורה, ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לשמים.

קל וחומר ב"ליל הסדר", מצוה להרבות ולספר לילדים ולכל המסובים בניסים שעשה הקב"ה לישראל בצאתם ממצרים ו-10 המכות שנתכו על המצרים. וצריך אב המשפחה להכין מראש ורצוי אף עם המחשה כדי לרתק את הילדים. וודאי שאין לעסוק בערב זה בפטפטי סרק על שולחן הסדר.

פרשת פרה מהיא?

בשבת שלפני "שבת החודש" קוראים פרשת פרה, שבאה להזהיר את ישראל להיטהר קודם הפסח כדי שיוכלו להקריב קרבן הפסח במועדו. ואע"פ שבעוונותינו חרב בית המקדש ואין לנו קרבן ולא טהרה, אנו מחזיקים בתורת הטהרה ולומדים מצוותה בזמנה, ונחשב לנו כאילו היטהרנו מטומאותינו והכשרנו עצמנו להקריב קורבנותינו במועד. לדעת הרבה פוסקים קריאת פרשת פרה היא מצוות עשה מן התורה, ולכן יש להקפיד לקרוא בס"ת המהודר ביותר והציבור יכונו לצאת ידי חובת הקריאה, וראוי ונכון שנשים שיכולות תבואנה לביה"כ לשמוע קריאה זו. מוציאים שני ספרי תורה: בראשון-קוראים בפרשת השבוע שבועה עולים [ואומר חצי קדיש], ובשני מפטיר -פרשת פרה (במדבר יט, א-כב) [לספרדים: אומר חצי קדיש]. (ילקוט פורים, ס' התודעה, שו"ע אור"ח ס' תרפה ס"ב-ג, ס"ז כה"ח ס"ק כה, משנ"ב שם)

הישועה שהגיעה מברכת האילנות

מעשה שהיה

סיפר אברך יקר מבית שמש: היה זה ב-ד' ניסן, נסעתי ברכבי בדרכי לביתי שבבית שמש. התבוננתי תוך כדי נסיעה בנוף המלבבל שבסיבי ולפתע נזכרתי שעדיין

לא ברכתי 'ברכת האילנות'.

בהקפדתי להיות מ'זריזין מקדימין', פניתי מהכביש למושב הראשון שנקלע בדרכי, ולאחר סיבוב קצר בין בתים, מצאתי את מבוקשי. לפני ניצב בית פרטי מפואר, מוקף בחצר רחבה שבה צומחים כמה עצי פרי. עצרתי את הרכב, ירדתי והתקרבתי לחצר.

בשנים האחרונות, אני זוכה להקפיד על אמירת ברכות השחר בחברותא מדי בוקר. בשנה האחרונה אף התחלתי באופן בלתי רשמי לשמש כ'גבאי אמן' בבית הכנסת שבו אני מתפלל, ורבים מהמתפללים שזיהו את החביבות שאני רוחש לעניין, באים לומר בפניי את ברכות השחר. נושא ה'אמן' חדר אליי עמוק לנשמה, עד כדי כך שכיום אינני מסוגל לברך ברכה מבלי שמישהו יענה אחרי אמן.

עתה, כאשר עמדתי לברך את ברכת האילנות, התחלתי לחפש בסביבה מישהו שיענה 'אמן' על ברכתי.

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב *לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 6:59-7:03 * סוף זמן ק"ש 8:55-9:01

כניסת שבת: 6:39 יציאת שבת: 7:31 יציאת שבת: 8:16

הסתובבתי סביב החצר מבחוץ תוך שאני מתפלל בליבי לפני הבורא שימציא לפני יהודי כשר שיוכל לענות אחרי אמן, ולפתע חשתי בחבטה עזה על גבי.

איש גבוה ושרירי הגיח מאחורי ולפת את ידי בעוצמה תוך שהוא צועק: "אהה... הנה תפסתי אותך סוף סוף. סוף גנב להיתפס! מה חשבת? שתצליח להתחמק ממני?!" תוך כדי דיבור הוא משך אותי אל תוך החצר, הושיב אותי על הרצפה, ולמרבה הבושה אף קשר את ידי מאחוריי באזיקון פלסטיק, שחלילה לא אברח... הייתי המום, ומרוב בהלה התחלתי לבכות: "מה אתה רוצה ממני?" שאלתי את האיש, "מה עשיתי לך?", "את כל מה שיש לך להגיד תאמר לשוטרים" אמר לי האיש. "וכי מה בדיוק גרם לך להסתובב במשך רבע שעה מסביב לחצר שלי אם לא כדי לגנוב?!" ניסיתי להסביר לו שבסך הכל באתי לכאן כדי לברך 'ברכת האילנות' וחיפשתי משהו שיענה אחריי אמן, אך האיש שכפי הנראה היה נעדר מושגים בסיסיים ביהדות לא 'קנה' את הסיפור שלי. הוא לא הכיר ברכה שכזו, ואת ה'אמן' הכיר רק מהקדיש שהיה אומר פעם בשנה בבית הכנסת.

חמש דקות לאחר מכן נעצרה לידינו ניידת בחריקת בלמים. שני שוטרים יצאו ממנה, וביקשו להבין את הסיפור. האיש הציג בפניהם את גרסתו, ורק אז הבנתי. מסתבר שבחודש האחרון פרצו לביתו פעמיים, ולפי העדויות נראה היה כי מדובר במישהו שעטה על עצמו חזות דתית. עכשיו כשראה במצלמות אדם דתי אשר במשך רבע שעה מסתובב סביב ביתו, הסיק מיד את המסקנה המתבקשת: הגנב בא לנסות את מזלו בפעם השלישית.

הייתי אובד עצות, התפללתי בליבי לה' שיעזור לי, ואז הבחנתי כי אחד מהשוטרים חובש כיפה. התעודדתי מכך והחלטתי לנסות ולהסביר לו את פשר התנהגותי. שמחתי שהשוטר גילה בקיאות בעניין. הוא הכיר את ברכת האילנות ואף שמע על מעלתה של מצות ענית אמן. הוא הבין גם כשהסברתי לו את ההידור שקיבלתי על עצמי שלא לברך ברכה מבלי שמישהו יענה אחריי אמן.

כעת כשהבין מה חיפשתי מסביב לבית, ביקש ממני השוטר תעודת זהות, ואחר שבירר את פרטיי הגיע מיד למסקנה הברורה כי משהו השתבש... לא הייתי נראה כפושע גדול, וגם לא כפושע קטן...

"נראה לי שתפסת את האדם הלא נכון במקום הלא נכון", אמר השוטר לאיש. "אתה צריך להתנצל בפניו...". האיש לא ניסה להתווכח, הוא הרכין את ראשו בבושה, תוך שהוא מביע את צערו.

השוטר הפיג את המתח כשאמר לי: "קדימה, יש לך עכשיו שלושה שיענו אחריך אמן, זה הזמן לברך!" מיד התחלתי לברך בכוונה, ובקושי עצרתי את הדמעות. השוטרים ענו אחרי אמן, ואחר עזבו את המקום. נותרתי לבדי עם בעל הבית, הוא חש באי נעימות והביע שוב את התנצלותו. כמובן שסלחתי, הבנתי שהוא טעה, אלא שהאיש עדיין לא נרגע וביקש ממני להיכנס אתו לביתו.

נכנסתי, הבית היה ענק, מפואר ושומם... התיישבנו, והאיש סיפר לי מעט מקורות חייו. מסתבר שהוא אדם אמיד מאוד, ברשותו נכסים וכסף רב, אולם אף לא טיפת אחת של נחת... הוא התעניין על אודות משפחתי והופתע כשסיפרתי לו על המשפחה הברוכה שאני זוכה לגדל, עשרה ילדים, בלי עין הרע. האיש היה המום לחלוטין, דמעות עמדו בעיניו. לפתע הוא קם ממקומו, שלף מאי שם פנקס המחאות, רשם מה שרשם והושיט לי את המחאה. התבוננתי בהמחאה והוכיתי בהלם כשנוכחתי לראות איזה סכום רשם עליו: חמישים אלף ₪, לא פחות ולא יותר!

התביישתי לקחת, אך האיש אמר לי בחביבות: "זה בסדר גמור, נשאר לי עוד הרבה גם אחרי זה... קח את הכסף, קנה לילדים שלך את הדרוש לחג, תגיד להם שמישהו שלח להם את הכסף באהבה רבה... אין לך מושג כמה שאני מעריך את הזכות שזכית בה, הלואי שגם אני הייתי זוכה..."

כעת לא יכולתי לעצור בעד הדמעות. הדמעות היו דמעות של שמחה וגם של כאב, על יהודי שיש לו הרבה כל כך, אך בעצם אין לו כלום... נפרדנו בלחיצת יד חמימה ובלב עולה על גדולתו.

(מתוך גיליון 'וכל מאמינים' הובא בדרשו)

הלכות ברכת האילנות

פינת ההלכה

א. הרואה בימי ניסן אילנות מאכל שמוציאים פרחים (הוא השלב שלפני גדילת הפרי) צריך לשבח ולהודות לבורא עליהם, וברכה זו אומרים

פעם אחת בשנה בלבד בחודש ניסן (סו"ע אורח"ח סי' רכו ס"א).

ב. זמן ברכה זו הוא לכתחילה בתחילת חודש ניסן (ש"ע סס), ואם לא הזדמן לו יברך במשך ניסן, ואם לא הספיק רשאי לברך בחודש אייר (ש"ת יח"ד ח"א סי' א) אך אין להקדים לכתחילה ולברך בחודש אדר, מ"מ אם ברך יצא (הלכה כדורה לגר"ד יוסף סי' רכו ס"ו).

ג. מותר לברך ברכת האילנות גם בלילה לאור החשמל כשמבחין בפרחים (חזו"ע פסח עמ' יא), אך כיון שהברכה כוללת מזמורי תהילים ונתינת צדקה עדיף לברך ביום (מנחת אלכך סי' ד).

ד. טוב לברך ברכה זו במניין דווקא (כה"ח ס"ק ז) מ"מ זריזים מקדימים למצוות, ואם רואה שבראש חודש ניסן אין מנין עדיף שיברך לבד ובר"ח (חזון עובדיה ח"ב עמ' טו).

ה. מותר לברך ברכת האילנות בשבת, אך לכתחילה עדיף לברך בימות חול (ש"ת יח"ד ח"א סי' ב, ודעת הגאון זן ליון אבא שאול שלא לברך בשבת כ"כ בש"ת אור לליון ח"ג פ"ו ס"ה) ואם רוצה לזכות את הציבור הבא לבית הכנסת בשבת ויש חשש שלא יבואו ביום חול, אזי מותר לכתחילה לברך ברכת האילנות בשבת וילקוי"י פסח ח"א עמ' קפח). וכשמברך בשבת יזהר מטלטול סידור במקום שאין עירוב (תורת מועדים ס"ד) כמו"כ אין לטפס, להישען או להניח חפצים על העץ (ש"ע סי' של"ו וילקוי"י ס"א).

ו. גם הנשים תברכנה ברכה זו ותעמודנה במקום נפרד מהגברים (חזון עובדיה עמ' ז), ונכון לחנך גם את הקטנים לברך (תורת מועדים פ"ב ס"י). ואם הקטן יהיה גדול (בגיל 13) במהלך חודש ניסן לא יברך בתחילת החודש אלא רק כשימלאו לו 13 שנים (ד. ע.).

ז. מותר לברך ברכת האילנות על עצים שנמצאים בשטח פרטי מגודר מבלי לבקש רשות מהבעלים כשעומדים מחוץ לגדר, אך אם רוצים להיכנס יבקשו רשות. וכשמברכים מוקדם בבוקר יש לשים לב לא לברך בקול רם ובפרט שנמצאים במניין כדי לא להעיר את השכנים (מנחת אלכך סי' ו).

ח. יש לברך על אילנות שמוציאים פירות למאכל, אך לא על אילנות סרק (סי' רכו משנ"ב ס"ק ב) ואם עבר וברך אינו צריך לחזור (חזו"ע עמ' יג). ויכול לברך על אילנות בתוך 3 שנים לנטיעתם (סס עמ' יט).

ט. לענין ברכת האילנות על עצי פרי המורכבים מין בשאינו מינו :

***יש אומרים שאין לברך עליהם "ברכת האילנות" [שמברכים בחודש ניסן] הואיל וקיומם הוא נגד רצון הבורא לכן אין לברך ולהודות לה' יתברך על כך** (ש"ת הלכות קטנות ח"א סי' ס, ב"ח פ"י ראה שנה א' אות יא, ש"ת רב פעלים לנ"ח ח"ב חלק אור"ח סי' לא, כה"ח סופר סי' רכה ס"א, ש"ת אור לליון לגר"ב אבא שאול ח"ג פ"ו ס"ג, ברכת ה' לגר"מ לוי ח"ד פ"ד ס"לצוג, פסח כהלכה לגר"מ כהן סי' ב ס"טו, ש"ת מנחת יצחק לגר"י וייס ח"ג סי' כה ס"ג, ש"ת התעוררות לתשובה לגר"ש סופר רב ואב"ד ערלוי ח"א סי' קה ועוד)

***ויש חולקים ואומרים שהברכה היא על כללות הבריאה ולכן יכול לברך על עצי פרי מורכבים** (ש"ת שאלת יעב"ז ח"א סי' סג, ש"ת חתם סופר ח"ו סי' כה, ש"ת יגל יעקב חלק אור"ח סי' יב ס"ב).

***ואף על פי שהרוצה לסמוך על סברה שניה ולברך עליהם אין למחות בידו, מכל מקום הבא לשאול לכתחילה מורים לו שלא לברך משום שיש ספק** (ש"ת יבי"א לרש"ל עובדיה יוסף זאק"ל ח"ה אור"ח סי' כ, חזון עובדיה פסח לגר"ע יוסף עמ' טו, וילקוי"י כללים לרש"ל יצחק יוסף סי' ראה ס"ב, הלכה כדורה לגר"ד יוסף ח"א סי' רכו ס"יג, אבני דרך לגר"א פרינץ ח"א סי' לט ס"ד, ש"ת עטרת פז לגר"פ זביחי ח"ד אור"ח סי' יא).

להלן רשימת עצי פרי שאינם בחשש ההרכבה האסורה ומותר לברך עליהם לכל הדעות: אבוקדו, אנונה, אפרסמון, גויאבה, זית, חבוש, חרוב, ליצי, מנגו, ענבים, פיגויה, פיטאהוקובו, צברוסברס, קיווי, רימון, תמר, תפוח(ע"פ ש"ת חלקת השדה לגאון שאלור רווח ה' כללים סי' ב בסופו), שסק (הרד שאלור רווח רס מכון למאות התלויות בדרך צעל פה ועיין בש"ת חלקת השדה סס). [אבל תאנה לא כי אין לו פרחים! (ילקוי"י ח"א עמ' קלה)].

להלן רשימת עצי פרי שהם בחשש ההרכבה האסורה: אגסים (95%) (ילקוי"י ה' כללים סי' ראה ס"י, ש"ת חלקת השדה לגר"ש רווח ח"ג ה' כללים סי' ב) אפרסק, שקד (הרד שאלור רווח ה"ל צעל פה, מועדים וזמנים לגר"מ שטרנבוך סי' ס עמ' קא, חלקת השדה ח"ג ה' ערלה סי' א ס"א, תנובות השדה חלק 83 של המכון למאות התלויות בדרך צעל פה) **פירות הדר** [כגון: לימון, תפוז, קלמנטינה, פומלה וכו'] (ילקוט יוסף לרש"ל יצחק יוסף כללים סי' ראה ס"ב, חזו"ע פסח לרש"ל עובדיה יוסף עמ' טו ע"ש, חלקת השדה לגאון שאלור רווח ח"ג ה' ערלה סי' א"א מסתפק בזה ונוטה להחמיר).

י. אין לברך ברכת האילנות אלא בשעה שהאילנות מוציאים פרחים (תורת מועדים ס"ו) ואפילו שיש בחלק מהענפים פירות ובחלק פרחים אפשר לברך (חזו"ע פסח עמ' כ) אבל אם נשרו כל הפרחים אי אפשר לברך עליהם (תורת מועדים סס).

יא. צריך לפחות שיהיו שני אילנות כדי לברך ברכת האילנות ואפילו שני העצים ממין אחד, והמברך על ראית מיני אילנות שונים הרי זה משובח (תורת מועדים פ"ב ס"ו). ובדיעבד שאינו מוצא אלא אילן אחד שמוציא פרחים מברך עליו בכל זאת (חזו"ע ברכות עמ' תנח).

יב. כל המברך ברכת האילנות צריך לראות לפני הברכה את הפרחים של שני האילנות [ולא לסמוך על "הקהל" שראו] (ע"פ ש"ע סי' רכו ס"א שכתב "היואל בימי ניסן וראה", גמ' ברכות מג: "וחזי אילני"). ובדיעבד אם לא ראה וברך כשחוזר ורואה אינו חוזר לברך (חזו"ע עמ' כח).

יג. יש לשים לב! אם האילנות במקום שמזבלים את האדמה ויש ריח רע [מחמת גללי הבהמות שיש בו] אסור לברך שם ברכת האילנות (ש"ע סי' עט ס"ד, ס"א ואלור הלכה).

הלכות חודש ניסן

- א. שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום מפורים! (חז"ע עמ' א') (ש"ע אור"ח סי' תכט ס"א) ולכן ראוי שכל אדם ילמד ויחזור על הלכות פסח כדי שידע כיצד לנהוג למעשה.
- ב. בכל חודש ניסן אין נופלים על פניהם ואין אומרים וידוי ותחנון (ש"ע ס"א) וכן אין אומרים "צדקתך" בשבתות (ש"ע ס"ב, תורת מועדים פ"א ס"א).
- ג. אזכרה שחלה בחודש ניסן, הרי את הלימוד, התהילים ואשכבה עושים כרגיל [אפילו בחול המועד] (ילק"ו פסח ח"א עמ' סח). ולענין "צידוק הדין" [=מצדיקים את הקב"ה בכל אשר עשה] מעיקר הדין היה ראוי לאומרו [אפילו בחול המועד] (ע"פ ש"ע יו"ד סי' תא ס"ו), אך המנהג עתה שלא לאומרו [כמו שלא אומרים תחנון ונפילת אפים] (הרמ"א סס, והרמ"א בל"ח סי' תכ ס"ב, חז"ע אכלות ח"א עמ' לא-כז) והאומרו יש לו על מה לסמוך עיין בחז"ע אכלות סס). ולענין עליה לבית קברות בחודש ניסן:
- * ביום "השנה" – מותר לעלות [כשלא יבואו לבכי] ואם חל בחול המועד יקדימו ללכת לפני פסח.
- * ביום "השבעה" או "השלושים" – טוב ונכון שלא יעלו, אף אם לא יספידו שם, מאחר ובדרך כלל באים לידי בכי על יד הקבר ולכן ידחו את הביקור אחרי חודש ניסן (ילק"ו פסח ח"א סי' תכט ס"ו).
- ד. מת שנפטר ל"ע בחודש ניסן, אין מספידים אותו (לפי שהוא חודש שמחה) אלא אם כן היה הנפטר תלמיד חכם (ש"ע סי' תכ"ט ס"ב וזכה"ה סק"ג). מ"מ גם כשהנפטר אינו תלמיד חכם המנהג לומר דברי תורה לע"נ ולעורר את העם לתשובה (תורת מועדים).
- ה. אסור להתענות תענית ציבור בחודש ניסן, אבל מותר להתענות תענית יחיד. ולכן מותר להתענות ביום פטירת אביו או אימו, (אע"פ שתענית זו היא רק מנהג ולא חובה). מ"מ אסור להתענות ביום ראש חודש ניסן או בשבעת ימי הפסח, ויש להחמיר שלא להתענות גם באיסרו חג של פסח. ומנהגנו שאין חתן וכלה מתענים ביום חופתם (ש"ע סס כה"ח ס"ק כ"ז, יב"א ח"ג סי' א' אות יז).
- ו. כל אדם צריך לתת למגבית "קמחא דפסחא" שבעירו, כדי לאפשר גם לעניים לקנות מצות ויין. [אם הוא גר בעיר 30 יום ואם כוונתו להשתקע חייב מיד] (משנ"ב ס"ק ה, עיין ש"ע יו"ד סי' רנו ס"ה).
- ושיעור הנתינה הוא כפי הראוי לו, ומי שמשתמט מלתת ח"ו עוון הוא בידו (כה"ח ס"ק טז). וברמב"ם ובזוהר הקדוש הפליגו ברעתו ועונשו (פסח כהלכה סי' א ס"א).
- ז. מנהג טוב לקרוא מחומש או מסידור החל מר"ח ניסן את "פרשת הנשיאים" כל יום את הנשיא שלו, וביום י"ג בניסן קוראים מתחילת פרשת בהעלותך עד "כן עשה את המנורה" (חז"ע פסח עמ' ג).

הלכות הכנת הבית לפסח

- א. מנהג ישראל קדושים לסייד את הבית לקראת הפסח, ויש לזה טעם בהלכה (ש"ת תורה לשמה סי' תקט) ומי שאינו מסייד את ביתו, טוב שיבדוק את קירות המטבח ופינת האוכל אם דבוק שם חמץ, ובפרט בפינה שעומד שם תנור הגז (והחלון שלידו) ששם קרוב לוודאי יש שומן חמץ וטוב לנקותו (ד. ע. ועיין ש"ע סי' תמצ ס"ו ומשנ"ב סי' תלג ס"ק כ).
- ב. טוב לנקות היטב (מצידם החיצוני) את חוטי החשמל של המכשירים במטבח כגון: התנור, המקרר וכו', לפי שמצוי שם חמץ (או לכלוכי חמץ). וכן את בקבוקי היין ובפרט את אלו שהגיעו במשלוחי המנות, צעצועי הילדים, העגלות ותיקי ביה"ס. ומה שאי אפשר לנקות יצניעו עד אחרי הפסח.
- ג. יש לנקות היטב את כסאות המטבח וכסאות חדר האוכל, יש לבדוק בחריצי הכורסאות והספות, בכיסאות הרכב וכן בכל ארונות הבית [של הספרים והכלים במטבח] ובפרט שיש ילדים קטנים (שעשויים להסתיר לחם בכל מקום!) ולבדוק את סידורי הפרחים שאין שם שעורה שהחמיצה וכו'.
- ד. אם ישנם פירורי חמץ הנראים לעין אך אי אפשר להוציאם [מפני שהם בעומק] יש לנסות עם שואב אבק, ואם זה אינו עוזר, יבטלו בשעת אמירת "כל חמירא" (עיין ש"ע סי' תמצ סעי' ח משנ"ב ס"ק לז). ואם יש שם כזית חמץ יכסו את המקום עד לאחר הפסח (סס ס"א).
- ה. הספרים עצמם אין צורך לבדוקם (ש"ת אור לליון ח"א סי' ל"ב, חז"ע עמ' לז) אבל ספרים שמביאים לשולחן בפסח והשתמשו בהם במשך השנה כגון: מחזור לשלוש רגלים או ספרי פרשת שבוע יש לבדוק, שיש חשש שמא יפלו פרורי חמץ לאוכל בפסח (אור לליון ח"ג פ"ז ס"י). זמירונים של שבת וברכונים וכיוצ"ב אי אפשר לנקותם ויש להצניעם עד לאחר הפסח (תורת מועדים פ"ז אות ס).
- ו. יש לבדוק בכיסי הבגדים ובמיוחד בכיסי הילדים פן נשאר שם חמץ (חז"ע עמ' לז) ואינו צריך לבדוקם שוב בליל יד' ובגדים מכובסים אינם צריכים בדיקה (כי אבקת הכביסה פגמה וקלקלה אם היה שם משהו) (אור לליון ח"ג פ"ז ס"יה).

להעיר ולעורר: עם המעבר לשעון קיץ לעדכן את "שעוני שבת" של התאורה והמזגנים לשבת זו [פר' צו]